

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง (การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน)
หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน
จำนวน 6 ชั่วโมง

เส้นทางขยะ เมื่อแยกทิ้งแล้วขยะไปไหน?

การ **แยกขยะ** ให้มีประสิทธิภาพ...

ควร **เริ่ม** จากต้นทาง **ที่บ้านท่าน**

ขยะย่อยสลายได้	ขยะรีไซเคิล	ขยะอันตราย	ขยะทั่วไป
นำไปผลิตเป็นพลังงาน Biogas / Biomass	นำมาผลิตเป็น ผลิตภัณฑ์ใหม่อีกครั้ง	นำไปกำจัดอย่างถูกวิธี เพื่อไม่ให้รั่วซึมลงแหล่งน้ำ หรือชั้นผิวดิน	นำไปกำจัดให้ถูกวิธี ตามความเหมาะสม ของแต่ละชุมชน

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชุมพลบุรี
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุรินทร์
กรมส่งเสริมการเรียนรู้
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ประจำปีงบประมาณ 2567 ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชุมพลบุรี จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง หลักสูตร การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน โดยยึดแนวทางในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (ฉบับปรับปรุง 2551) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเรียนรู้และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ภาคีเครือข่ายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย 6 จำนวน ชั่วโมง เล่มนี้ จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาต่อเนื่องบรรลุตามวัตถุประสงค์และมีคุณภาพตามเป้าหมาย ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศต่อไป

สกร.ระดับอำเภอชุมพลบุรี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
หลักสูตรการอบรมโครงการ	1
โครงสร้างหลักสูตร	3
ใบความรู้เรื่อง ความสำคัญของขยะมูลฝอยในชุมชน	6
ใบความรู้เรื่อง การคัดแยกขยะ	9
แบบประเมินผลงาน	13
สรุปแบบประเมินผลงาน	14
แบบประเมินความพึงพอใจ	15
ผู้จัดทำ	16

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

หลักสูตรการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน จำนวน 6 ชั่วโมง .

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชุมพลบุรี

กิจกรรม

- เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
- การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ความเป็นมาของหลักสูตร

ด้วยศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชุมพลบุรี ได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ที่มีหลักการมุ่งเน้นให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต และพัฒนาสังคมและชุมชน เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การบริหารจัดการขยะ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับเรื่องดังกล่าวเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญในการเร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษ การจัดการขยะ ที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญและถือปฏิบัติตามนโยบายในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ตาม Roadmap จำนวน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การแก้ปัญหาขยะเก่า ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใหม่ วางระเบียบมาตรฐานการรองรับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียที่เป็นอันตราย และการสร้างวินัยของคนในชาติ การส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะ เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเกิดผลดีในทางปฏิบัติ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชุมพลบุรี จึงได้จัดทำหลักสูตรการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติในตำบล โดยการสร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน การให้ความรู้แก่ประชาชน เน้นการสร้างจิตสำนึกและวินัย ในการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่ประชาชนปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการของหลักสูตร

1. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ได้จริงอย่างมีคุณภาพ
2. เป็นหลักสูตรที่ปลูกฝัง สร้างจิตสำนึก ในการรักษาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชน
3. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในวัสดุแต่ละประเภท การคัดแยกวัสดุ การนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่และมีความรู้วิธีการจัดการขยะโดยอาศัยหลัก 5 R ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการจัดการขยะในสังคม และชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

รวม 6 ชั่วโมง แบ่งเป็น

ภาคทฤษฎี จำนวน 4 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ จำนวน 2 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตรอบรมประชาชนโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน
จำนวน 6 ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1.	ความรู้เบื้องต้น การบริหาร จัดการขยะ	1.เพื่อให้มีความรู้ใน การจัดการขยะมูลฝอย 2.เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการคัด แยกขยะ โดยอาศัย หลัก 5 R	-การบริหารจัดการขยะ มูลฝอย -การคัดแยกโดยอาศัย หลัก 5 R คือ -Reduce การลด ปริมาณขยะโดยลดการ ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุ ภัณฑ์สิ้นเปลือง -Reuse การนำมาใช้ เช่น ขวด แก้วกล่อง กระดาษ กระดาษพิมพ์ หน้าหลัง เป็นต้น -Repair การซ่อมแซม แก้ไขสิ่งของต่าง ๆ ให้ สามารถใช้งานต่อได้ -Reject การหลีกเลี่ยง ใช้สิ่งที่ก่อให้เกิดมลพิษ -Recycle การแปร สภาพและหมุนเวียนนำ กลับมาใช้ได้ใหม่โดย นำไปผ่านกระบวนการ ผลิต	-วิทยากรบรรยายให้ความรู้ การบริหารจัดการขยะมูล ฝอยในชุมชนการสร้าง จิตสำนึกและวินัยในการ จัดการขยะ -วิทยากรอธิบายการคัด แยกขยะโดยอาศัยหลัก 5R -วิทยากรให้ความรู้เรื่องการ จัดการขยะที่ถูกวิธี ขยะ อันตรายที่เป็นมลพิษใน ชุมชน การสร้างสังคมสี เขียวและ การสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับขยะ	3	

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		3. เพื่อให้มีความรู้ในการจัดการมลพิษในชุมชน 4. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะได้ 5. สามารถบอกประเภทของขยะได้	-การกำจัดขยะที่ถูกวิธีรวมทั้งการจัดการขยะอันตราย ที่เป็นมลพิษในชุมชน -ขยะรีไซเคิลหรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้ -ประเภทของขยะ -ขยะย่อยสลายหรือมูลฝอยย่อยสลาย -ขยะทั่วไปหรือมูลฝอยทั่วไป -ขยะอันตรายหรือมูลฝอยอันตราย	-วิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของขยะ - ขยะรีไซเคิลหรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้ - ขยะย่อยสลายหรือมูลฝอยย่อยสลาย - ขยะทั่วไปหรือมูลฝอยทั่วไป - ขยะอันตรายหรือมูลฝอยอันตราย		
2.	วิธีการคัดแยกขยะและการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนและชุมชน	1. สามารถอธิบายวิธีการคัดแยกขยะประเภทต่าง ๆ ได้ 2.สามารถจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการคัดแยกขยะได้ 3.บอกถึงขั้นตอนและสามารถปฏิบัติวิธีการคัดแยกขยะได้ 4.สามารถแนะนำวิธีการคัดแยกขยะได้อย่างถูกต้อง	- การคัดแยกขยะแต่ละประเภท - วัสดุอุปกรณ์ในการคัดแยกขยะ - ขั้นตอนของการคัดแยกขยะและสามารถปฏิบัติวิธีการคัดแยกขยะ - การคัดแยกขยะอย่างถูกต้อง	- วิทยากร/บรรยายให้ความรู้การคัดแยกขยะแต่ละประเภท - วัสดุอุปกรณ์ในการคัดแยกขยะ - ขั้นตอนการคัดแยกขยะ - การจัดการขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น ขยะจากเศษอาหารในครัวเรือน - สาธิตวิธีการคัดแยกขยะประเภทต่าง ๆ	1	2
		5.เพื่อให้มีความรู้มีทักษะในการจัดการขยะแต่ละประเภทและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ	- การจัดการขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น ขยะเศษอาหารในครัวเรือน - การนำขยะมาสร้างมูลค่าเพิ่ม	- ฝึกปฏิบัติในการคัดแยกขยะและการจัดการขยะ - การนำขยะมาสร้างมูลค่าเพิ่ม		
รวม					4	2

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ใบงาน ใบความรู้
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. สื่อบุคคล / ภูมิปัญญา
4. สื่อแหล่งเรียนรู้ / สถานประกอบการ
5. สื่ออินเทอร์เน็ต

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. แบบประเมินความพึงพอใจ

เงื่อนไขการผ่านการอบรม

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

หลักฐานการผ่านการอบรม

1. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
2. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา

ลงชื่อ

ผู้เสนอหลักสูตร

(นางสาวสุภาวดี บุญเศษ)

ตำแหน่งครู ศรช.

ลงชื่อ

ผู้เห็นชอบหลักสูตร

(นายภานุวงศ์ ศรีประเสริฐ)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา

ลงชื่อ

ผู้อนุมัติหลักสูตร

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอชุมพลบุรี

ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชุมพลบุรี

ใบความรู้ที่ 1

ความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน

ความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน

1. ความหมายของขยะมูลฝอย

ขยะ (Waste) หมายถึง สิ่งของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและอุปโภคซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้หรือไม่ต้องการใช้แล้ว บางชนิดเป็นของแข็งหรือกากของเสีย (Solid Waste) มีผลเสียต่อสุขภาพทางกายและจิตใจเนื่องจากความสกปรก เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคทำให้เกิดมลพิษและทัศนยะอุจาด

มูลฝอย (Solid Waste) หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น

2. แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

แหล่งกำเนิดและประเภทขยะมูลฝอยจากกิจกรรมต่าง ๆ ขยะเป็นสิ่งที่เหลือใช้ หรือสิ่งที่ไม่ต้องการอีกต่อไป สามารถแบ่งตามแหล่งกำเนิดได้ดังนี้

1. ของเสียจากอุตสาหกรรม ของเสียอันตรายทั่วประเทศไทย ๗๓ % มาจากระบบอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดการที่เหมาะสมโดยทิ้งกระจายอยู่ตามสิ่งแวดล้อมและทิ้งร่วมกับมูลฝอย ซึ่งรัฐบาลก็สามารถกำจัดของเสียได้บางส่วน

2. ของเสียจากโรงพยาบาลเป็นของเสียอันตรายอย่างยิ่งเช่น ขยะติดเชื้อ เศษอวัยวะจากผู้ป่วย และการรักษาพยาบาล รวมทั้งของเสียที่ปนเปื้อนสารกัมมันตรังสี สารเคมี ได้ทิ้งสู่สิ่งแวดล้อมโดยปะปนกับมูลฝอย สิ่งปฏิภูลเป็นการเพิ่มความเสี่ยงในการแพร่กระจายของเชื้อโรคและสารอันตราย

3. ของเสียจากภาคเกษตรกรรม เช่น ยาฆ่าแมลง ปุ๋ย มูลสัตว์ น้ำทิ้งจากการทำปศุสัตว์ ฯลฯ

4. ของเสียจากบ้านเรือนแหล่งชุมชน เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ แก้ว เศษอาหาร พลาสติก โลหะ หินไม้ กระเบื้อง หนังส ยาง ฯลฯ

5. ของเสียจากสถานประกอบการในเมือง เช่น ภัตตาคาร ตลาดสด วัด สถานเริงรมย์

3. ผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน

ขยะมูลฝอยก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์หลายประการดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลง และพาหะของโรค ขยะ เศษวัสดุ ของเสีย มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ เนื่องจากการขยายตัวของชุมชน การอยู่อาศัยอย่างหนาแน่น มีเชื้อจุลินทรีย์ที่ปนเปื้อนมากับขยะมูลฝอย เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวัน เป็นที่อยู่อาศัยของหนู ดังนั้นขยะที่ขาดการเก็บรวบรวม และการกำจัด จึงทำให้เกิดเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ที่สำคัญของเชื้อโรค แมลงวัน หนู แมลงสาบ ซึ่งเป็นพาหะนำโรคมารู้อันตราย

2. เป็นบ่อเกิดของโรค ขยะมูลฝอยเหลือทิ้งค้างไว้ในชุมชน จะเป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคต่าง ๆ เช่น ตั๊กแตน หนอน หนู เชื้อไทฟอยด์ เชื้อโรคเอดส์ ฯลฯ เป็นแหล่งกำเนิดและอาหารของสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นพาหะนำโรคมารู้อันตราย

3. ก่อให้เกิดความรำคาญ ขยะมูลฝอยจะเกิดเป็นกลิ่นรบกวน กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน

4. ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดมลพิษของน้ำ มลพิษของดิน และมลพิษของอากาศ เมื่อมีฝนตกลงมาจะไหลชะนำความสกปรก เชื้อโรค สารพิษจากขยะไหลลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้แหล่งน้ำเกิดเน่าเสียได้ และถ้าขยะมีซากถ่านไฟฉาย ซากแบตเตอรี่ ก็จะส่งผลกระทบต่อ

ปริมาณโลหะหนักพวกปรอท แคดเมียม ตะกั่ว ในดินมาก ซึ่งจะส่งผลเสียต่อระบบนิเวศน์ในดิน และ สารอินทรีย์ในขยะ มูลฝอยเมื่อมีการย่อยสลาย จะทำให้เกิดสภาพความเป็นกรดในดิน ถ้ามีการเผาขยะมูลฝอย กลางแจ้งทำให้เกิดควันมีสารพิษทำให้คุณภาพของอากาศเสีย

5. ทำให้เกิดการเสี่ยงต่อสุขภาพ ขยะมูลฝอยที่ทิ้งและรวบรวมโดยขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขยะมูลฝอยพวกของเสียอันตราย ถ้าขาดการจัดการที่เหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สุขภาพของประชาชนได้ง่าย เช่น โรคทางเดินอาหารที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียที่มีแมลงวันเป็นพาหะ หรือได้รับ สารพิษที่มากับของเสียอันตราย

6. เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ ขยะมูลฝอยปริมาณมาก ๆ ย่อมต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ ในการจัดการเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพ

7. ทำให้ขาดความสง่างาม การเก็บขนและกำจัดที่ดีจะช่วยให้ชุมชนเกิดความสวยงาม มี ความเป็นระเบียบเรียบร้อยอันสื่อแสดงถึงความเจริญและวัฒนธรรมของชุมชน

ใบงานที่ 1

เรื่องความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน

1. จงบอกความหมายของขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนมีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ที่ 2

เรื่องการคัดแยกขยะ

ปัญหาขยะล้นเมืองในประเทศไทยยังคงเป็นปัญหาที่ยังแก้ไขได้ยากเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเรื่องของการคัดแยกขยะ รวมถึงการกำจัดขยะที่ถูกวิธี โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ที่มีจำนวนประชากรหนาแน่นจะพบปัญหาการถ่ายเทขยะไม่ทัน หรือการทิ้งขยะไม่เป็นที่ส่งผลให้เกิดปัญหาขยะสะสมจนกลายเป็นวิกฤตเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยได้ในที่สุด

บทความนี้จะมาแนะนำเรื่องการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธีโดยเริ่มได้จากตัวคุณเอง เพื่อช่วยในการลดปัญหาขยะล้นเมืองและรักษาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

ทำไมเราต้องคัดแยกขยะ

หลังจากที่เราทิ้งขยะลงไปจนถึงแล้ว เรากลับไม่รู้เลยว่าขยะเหล่านั้นอาจจะไปส่งผลกระทบต่อผู้อื่น รวมถึงระบบนิเวศได้ง่ายๆ เพราะขยะหลากหลายรูปแบบจะไปกองทับถมกันโดยที่ไม่ได้ถูกแยกประเภทตั้งแต่แรก สิ่งที่ปะปนอยู่ในกองขยะเหล่านั้นก็จะกลายเป็นแหล่งเชื้อโรค และแบคทีเรียขนาดใหญ่ที่สามารถแพร่เชื้อให้กับผู้ที่สัมผัสกับขยะเหล่านี้โดยตรงได้

นอกจากนี้ขยะมูลฝอยเป็นขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้งานได้อีก ซึ่งนอกจากจะเป็นของจำพวกพลาสติกที่รีไซเคิลไม่ได้ เศษวัสดุเหลือใช้ เศษอาหาร ยังมีของจำพวกขยะอันตรายที่ถูกทิ้งปะปนไปกับขยะอื่นๆ เช่น ซากเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ แบตเตอรี่ ที่สามารถปล่อยสารเคมีไปปนเปื้อนกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างง่ายดาย

การสร้างขยะเริ่มต้นที่ตัวของเราเอง จึงเป็นสาเหตุว่าทำไมเราถึงควรคัดแยกขยะตามประเภทก่อนนำไปทิ้งที่ถังขยะสาธารณะ นอกจากจะเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสาธารณะแล้ว ยังช่วยในเรื่องของการป้องกันปัญหาของขยะที่จะไปทำลายสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตอื่นๆ

การคัดแยกขยะแต่ละประเภทควรใส่ไว้ในถุงเดียวกัน อาจจะเป็นถุงดำหรือถุงพลาสติกขนาดใหญ่และมัดปากถุงให้สนิท ก่อนนำไปทิ้งที่ถังขยะสาธารณะที่แบ่งประเภทของขยะนั้นๆ ไว้แล้ว ได้แก่

ขยะทั่วไป

ถังขยะสาธารณะสำหรับขยะประเภทนี้จะเป็น “สีน้ำเงิน” ขยะทั่วไปเป็นขยะจำพวกเศษกระดาษ ของพลาสติก เปลือกลูกอม หรือของจำพวกที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ ที่ไม่คุ้มค่ากับการนำไปรีไซเคิล ขยะเหล่านี้จะถูกนำไปกำจัดตามกระบวนการ เช่น การฝังกลบ การเผาด้วยเตาเผาขยะ เป็นต้น

ขยะเปียก

ถังขยะสาธารณะสำหรับขยะประเภทนี้จะเป็น “สีเขียว” ขยะเปียกเป็นขยะย่อยสลายง่ายที่อยู่ในรูปแบบของเศษอาหารที่กินเหลือ วัตถุดิบที่เน่าเสียได้ง่าย ผลไม้ ไข่ไก่ กิ่งไม้ ซากพืช ซากสัตว์ ที่เมื่อทิ้งไว้ไม่นานจะส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ขยะเหล่านี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์อื่นได้ เช่น การนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น

ขยะรีไซเคิล

ถังขยะสาธารณะสำหรับขยะประเภทนี้จะเป็น “สีเหลือง” ขยะรีไซเคิลมักเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วหรือวัสดุเหลือใช้ที่สามารถนำไปเข้ากระบวนการรีไซเคิลได้ เช่น แก้ว กระจก ขวดน้ำ เศษพลาสติก ที่สามารถนำไปหลอมเพื่อแปรรูปสำหรับใช้ประโยชน์ได้ต่อไป ขยะประเภทนี้จะมีมูลค่าสามารถเก็บไว้ขายให้กับคนที่รับซื้อของเก่าเนื่องจากสามารถนำไปสร้างประโยชน์ต่อได้

ขยะอันตราย

ถังขยะสาธารณะสำหรับขยะประเภทนี้จะเป็น “สีแดง” ขยะอันตรายที่อาจมีสารปนเปื้อนไปกับภาวแวดล้อมได้ เช่น กระจกสเปรย์ แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เสื่อมสภาพ ควรถูกแยกออกจากขยะทั่วไป เนื่องจากขยะเหล่านี้จะมีสารประกอบทางเคมีอันตรายหลายอย่างที่ต้องถูกกำจัดอย่างถูกวิธี

การลดขยะที่ต้นทาง

ปัญหาการเพิ่มขึ้นของขยะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากเราทุกคน การช่วยลดปัญหานี้ให้เบาลงได้คือการเริ่มสร้างจิตสำนึกของตนเองก่อนทิ้งขยะทุกครั้ง ควรแยกถังขยะออกไปตามประเภทของขยะ เพื่อการจัดการขยะในขั้นตอนต่อไปที่ง่ายลง โดยสามารถทำได้ตั้งแต่ตัวเอง ครอบครัว และชุมชน ให้มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีวิธีการลดปริมาณขยะให้น้อยลงได้ด้วยวิธีดังนี้

- Reduce การลดปริมาณขยะโดยลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์สิ้นเปลือง
- Reuse การนำมาใช้เช่น ขวด แก้วกล่องกระดาษ กระดาษพิมพ์หน้าหลัง เป็นต้น
- Repair การซ่อมแซมแก้ไขสิ่งของต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานต่อได้
- Reject การหลีกเลี่ยงใช้สิ่งทีก่อให้เกิดมลพิษ
- Recycle การแปรสภาพและหมุนเวียนนำกลับมาใช้ได้ใหม่โดยนำไปผ่านกระบวนการผลิต

ใบงานที่ 2
เรื่องการคัดแยกขยะ

1. จงอธิบายวิธีการการคัดแยกขยะแต่ละประเภท

ขยะทั่วไป.....
.....
.....

ขยะเปียก.....
.....
.....

ขยะรีไซเคิล.....
.....
.....

ขยะอันตราย.....
.....
.....

2. หลัก 5 R ในการลดปริมาณขยะ ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ-สกุล.....

แบบประเมินผลงาน
หลักสูตรโครงการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน จำนวน 6 ชั่วโมง
เกณฑ์การตัดสินคุณภาพผลงาน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17-20	ดีมาก
13-16	ดี
9-12	ปานกลาง
5-8	ปรับปรุง

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน (ดูเกณฑ์การให้คะแนน)

ประเด็นที่ประเมิน	วิทยากร/ผู้ประเมิน					หมายเหตุ
	เกณฑ์คะแนน					
คะแนน	5	4	3	2	1	
1.ความถูกต้องจุดประสงค์ของใบงานที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน						
2.ความถูกต้องจุดประสงค์ของใบงานที่ 2 เรื่อง การคัดแยกขยะ						
รวม						
รวมทุกรายการ						
เฉลี่ย						

ผู้ประเมิน.....วิทยากร
 (.....)

สรุปแบบประเมินผลงาน
หลักสูตรโครงการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน จำนวน 6 ชั่วโมง

ที่	ชื่อ-สกุล	รวมคะแนน (20 คะแนน)	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					

ผู้ประเมิน.....วิทยากร
(.....)

แบบประเมินความพึงพอใจโครงการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน จำนวน 6 ชั่วโมง

ข้อ	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านที่ 1 ด้านสภาพแวดล้อม							
1	ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม						
2	กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
3	การสร้างบรรยากาศเพื่อเกิดการเรียนรู้						
ด้านที่ 2 ปัจจัยป้อนหรือปัจจัยเบื้องต้น							
4	วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้						
5	วิทยากรมีเทคนิคการถ่ายทอดใช้สื่อที่เหมาะสม						
6	วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้						
7	วัสดุอุปกรณ์สอดคล้องกับหลักสูตร						
8	ระยะเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม						
9	สื่อที่ใช้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม						
ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการ							
10	การเตรียมความพร้อมก่อนอบรม						
11	รูปแบบการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม						
12	กระบวนการมีความเหมาะสม						
13	วิธีการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
ด้านที่ 4 ผลผลิต							
14	ผู้เรียนมีความรู้ในกิจกรรมที่จัด						
15	ผู้เรียนมีทักษะในกิจกรรมที่จัด						
16	ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน						
17	ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ได้						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

คณะผู้จัดทำ**คณะที่ปรึกษา**

๑. นางสาวสำลี ธรรมารุช

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอชุมพลบุรี

๒. นางนิสากร แฉล้มไธสง

ตำแหน่ง ครู

ผู้จัดทำหลักสูตร

นางสาวสุภาวดี บุญเศษ

ตำแหน่ง ครู ศรช.

ผู้รวบรวม เรียบเรียง ปรับปรุงต้นฉบับ และพิมพ์

นางสาวสุภาวดี บุญเศษ ตำแหน่ง ครู ศรช.

ผู้ออกแบบปก

นางสาวสุภาวดี บุญเศษ

ตำแหน่ง ครู ศรช.